

12. Sorokolit N.S. (2021). Obhruntuvannia prohramy rozvytku profesiinykh kompetentnosti uchyteliv fizychnoi kultury v umovakh novoi ukrainskoi shkoly [Substantiation of the program of development of professional competencies of physical education teachers in the conditions of the new Ukrainian school]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport)*. Vyp. 7(138). S. 118–123. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.7\(138\).25](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.7(138).25). [In Ukrainian].
13. Turchyk I., Sorokolit N., Cyupak B. (2020). Formuvannya gromadyanskykh ta socialnykh kompetentnostej v uchniv zasobamy fizychnogo vuxovannya [Formation of civic and social competencies in students by means of physical education]. *Naukovyj chasopys Natsionalnoho pedagogichnoho universytetu imeni M. P. Dragomanova. Seriya 15. Naukovo-pedahogichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport)*. № 1(121). С. 102–107. URL: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2019.1\(121\)20.20](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2019.1(121)20.20) [In Ukrainian].
14. Zhyrov H.F., Kutsak V.N., Boshniak V.I. (2021). Optymizatsiia protsesu fizychnoho vykhovannia z vykorystanniam kompetentnisnoho pidkholu [Optimization of the process of physical education using a competency approach]. *Intehratsiia osvity, nauky ta biznesu v suchasnomu seredovyshchi: zymovi dysputy: tezy dop. II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet konferentsii, 4-5 liutoho 2021 r. Dnipro: Ukraina, T.1. S. 353–355*. [In Ukrainian].
15. Hamilton R.J., Farruggia S.F., Peterson E.R., Carne S. (2013). Key Competencies in Secondary Schools: An Examination of the Factors Associated with Successful Implementation. *Teachers and Curriculum*. V13. p. 47–55.
16. Jevtich B, Dorich G, Miloshevich D. (2019). Developing social competencies of pupils through workshops in physical education classes. *Facta universitatis Series: Physical Education and Sport, Vol. 17. No 2*. pp. 259–275. <https://doi.org/10.22190/FUPES190314025J>
17. Widyaningsih H., Asmawi M., Tangkudung J. The Influence of Teaching Skills and Effective Communication on The Professional Competencies of Physical Education Teachers. *Journal of Education, Health and Sport* . 24 January 2020, T. 10. № 1. S. 84–89. DOI 10.12775/JEHS.2020.10.01.010.

Sorokolit N. S. The approaches for implementation of speech key competences of new Ukrainian school into pupils' physical education

The approaches for implementation of speech competences into physical education of pupils from general education school are discovered in the article. Among them are such competences as “Fluent national language”, “Speaking in native (in case of difference from national) and foreign languages”. On the basis of module control work during course retraining, physical education teachers have described pedagogical situations, methodic approaches and methods that give opportunity to implement those key competences with physical education tools. Module control work is created in terms of special course of qualification improvement “Modernization of school physical education in terms of New Ukrainian School”. The program of special course means the implementation of three content modules: 1. Physical education branch, its place and specifics of implementation in terms of educational reform “New Ukrainian School”. 2. Transformation of physical education and program requirements from physical education in conditions of educational changes. 3. Key competences of the reform “New Ukrainian School”. During three content modules physical education teachers had opportunity to develop professional competences in order to perform studying, methodic, physical-rehabilitation and group work in terms of New Ukrainian School standards; to obtain the technique of forming evaluation; demonstrate the ability to model physical education classes on the basis of competence approach and readiness to implement key competences. It was discovered, that main approaches to implement speech key competences are organization of events during the Olympic week, lesson; communication in national language during the year; realization of key competences in sport-mass pupils' work in after-school time and forming of pedagogical situations, when pupils are delegated with teachers' responsibilities during the year.

Key words: key competence, physical education teachers, tools, course retraining.

УДК 378.016:[373.2:376]

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.84.2.17>

Сорочан М. П.

**ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ
ЯК РЕЗУЛЬТАТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

Можливість упровадження інклюзивної освіти, забезпечення адаптивності освітнього середовища і якості освітнього процесу безпосередньо детермінуються підготовкою (формуванням готовності) майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до роботи в нових умовах.

У статті проаналізовано дослідження українських та закордонних науковців, у центрі уваги яких знаходиться особистість педагогів, які підготовлені до впровадження ідей інклюзивної освіти, до фізичного, емоційного, інтелектуального розвитку дітей з особливими освітніми потребами і здатні працювати в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Наведено тлумачення поняття готовності майбутніх вихователів до інклюзивного навчання як динамічної, інтегративної психолого-педагогічної підготовки, що проявляється в їхній здатності до індивідуального і диференційованого розвитку, мобілізації спеціальних знань, умінь та навичок реалізації інклюзивної освіти, активній професійній позиції та сформованій потребі здійснювати професійну діяльність щодо повноцінного навчання і виховання дітей відповідно до їхніх можливостей в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Окреслено низку проблемних питань та запропоновано шляхи їх вирішення. Зроблено висновок про те, що готовність майбутніх вихователів до інклюзивного навчання дітей закладів дошкільної освіти буде сформована на вищому рівні з урахуванням своєрідності та специфіки роботи в інклюзивному освітньому середовищі у процесі навчання у закладі вищої освіти. Акцентовано увагу на необхідності дослідження інтегративних характеристик педагогів, включаючи їх готовність до організації та здійснення дошкільної інклюзивної освіти, адекватної освітнім потребам всіх категорій дітей, особливо з особливими освітніми потребами.

Подальші наукові пошуки можуть бути пов'язані з розробленням та проведенням різноманітних тренінгів, воркшопів та інших заходів задля надання спеціалізованої комплексної пропедевтичної теоретичної і практичної допомоги фахівців із корекційної педагогіки, логопедії, спеціальної і педагогічної психології та інших вузькоспеціалізованих фахівців, що забезпечить підготовку майбутніх вихователів, які орієнтуються в особливостях роботи в інклюзивному освітньому середовищі, готові і здатні застосовувати індивідуальний і диференційований підхід до навчання дітей із різними можливостями і враховувати цю різноманітність у педагогічному підході до кожної окремої дитини.

Ключові слова: готовність, майбутні вихователі, інклюзивне навчання, інклюзивне освітнє середовище, діти з особливими освітніми потребами.

Нині впровадження інклюзивного навчання на державному рівні є відповіддю на євроінтеграційні процеси та пов'язане з необхідністю формування інклюзивного суспільства, здатного розуміти і приймати інтереси і потреби громадян, які потребують організації доступного та адаптивного середовища освітньої, професійної та інших видів діяльності.

Вважаємо, що формування інклюзивного суспільства неможливе поза освітнім процесом, який, з одного боку, базується на традиційних підходах, а з іншого – на впровадженні інноваційних технологій. Інклюзія як визначальна інновація початку XXI століття і стратегія соціального розвитку актуалізує важливість аналізу інклюзивності всіх сторін суспільного життя, в тому числі й освітнього простору.

Проведене вивчення літератури показало, що становлення інклюзивної освіти в Україні розпочалося значно пізніше, ніж за кордоном. У нашій державі навчання дітей з особливими освітніми потребами (ООП) довгий час здійснювалося за сегрегаційним шляхом, тому і нині триває процес формування підходів та принципів інклюзивного навчання.

Так, у 2017 році введено новий Стандарт вищої освіти України підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти (бакалавра) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 012 «Дошкільна освіта», який розроблено згідно з вимогами Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», відповідно до якого майбутні педагоги закладів дошкільної освіти (ЗДО) мають володіти «технологіями дошкільної інклюзивної освіти; вмінні організувати групове й індивідуальне навчання і виховання дітей з особливими потребами» [1, с. 11]. У стандарті виділено спеціальні (фахові) компетентності, зокрема КС-18. «Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими потребами відповідно до їхніх можливостей (1, с. 8).

В останні роки зросло число педагогічних та психологічних досліджень, у яких підготовка в ЗДО розглядається в контексті проблеми реформування системи дошкільної освіти, в дослідженнях Т. Жаровцевої, О. Пехоти, Т. Танько, Г. Троцько та інших розкрито зміст, етапи підготовки та розглянуто різні моделі реалізації інклюзивної освіти в ЗДО. Г. Косарева [2], акцентує увагу на тому, що загалом проблема підготовки фахівців ЗДО до роботи в інклюзивному середовищі нині стає досить актуальною, оскільки вихователі не повністю усвідомлюють її сутність, недостатньо володіють відповідними знаннями й уміннями. Проте і нині триває процес формування понять «інклюзивна освіта», «інтегрована освіта», «діти з особливими освітніми потребами», «інклюзивне навчання», «інклюзивне освітнє середовище» та розроблення методик та технологій підготовки майбутніх педагогів ЗДО до роботи в інклюзивному освітньому просторі.

Метою статті є теоретичне дослідження проблем формування готовності майбутніх вихователів до інклюзивного навчання в ЗДО.

Українськими та закордонними вченими накопичено значний досвід аналізу проблем, що стосуються формування готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності. Питання вдосконалення системи підготовки педагогів дошкільної освіти в умовах трансформації вищої освіти в Україні досліджували Л. Артемова, О. Богиніч, А. Богуш, Г. Беленька, Н. Гавриш, Л. Соловйова-Нікітіна, Т. Степанова.

Сукупний аналіз публікацій дозволив нам дійти висновку про те, що готовність до педагогічної діяльності окреслюється як єдність видів професійної діяльності, що забезпечує: готовність і якість навчання (В. Беспалько, Т. Бельчева, Д. Узнадзе); результат професійно-педагогічної підготовки у закладі вищої освіти (ЗВО) (О. Лісовець, П. Образцов, А. Уман); цілісну систему якостей студента, що формується в результаті набутого досвіду і відзначається прогнозованою активністю особистості у процесі навчання та професійної діяльності (А. Вербицький, А. Кучерявий, А. Ліненко, О. Пехота, В. Серіков, І. Якиманська); цілісну сформовану професійну якість (Т. Бережинська, І. Гавриш); цілісне інтегративне утворення в структурі педагогічної професійної діяльності (Н. Вьюнова, К. Гнезділова, Л. Мороз, М. Чошанов). Л. Шевченко, аналізуючи різні підходи до визначення поняття «готовність до професійної діяльності», зазначає, що одні вчені розглядають його як установку (школа Д. Узнадзе), якість особистості (К. Платонов), психічний стан (М. Дьяченко, Л. Кандибович); інші – як синтез особливостей (В. Крутецький), складну особистісну освіту (В. Сластєнін). Одні автори розглядають готовність до діяльності на особистісному рівні, інші – на функціональному,

тобто беруть за основу стан психічних функцій особистості» [3, с. 60]. Підсумовуючи, доходимо висновку, що як основні характеристики готовності можна виділити психологічну, теоретичну і практичну готовність до професійної діяльності.

Аналіз літератури та власний педагогічний досвід дозволили нам дійти висновку, що у практиці роботи система дошкільної освіти України стикається з низкою труднощів, серед яких виокремимо такі:

1) під час розширення меж інклюзивних освітніх програм основною проблемою є забезпечення кожній дитині з ООП з раннього віку доступної та сприятливої для її нозології форми інтеграції;

2) недостатня готовність матеріально-технічного, програмно-методичного та кадрового забезпечення ЗДО для створення інклюзивного освітнього середовища;

3) проблеми максимального наближення різноманітних видів допомоги (медико-соціальної, психолого-педагогічної, корекційно-розвивальної) до місця проживання дитини, а також забезпечення батьків необхідною консультативною підтримкою;

4) неоволодіння загальним освітнім стандартом дітьми з ООП у визначені терміни;

5) недостатня готовність майбутніх вихователів (професійна, психологічна, методична) до здійснення інклюзивного навчання, дефіцит професійних компетенцій для роботи в інклюзивному середовищі.

Вивчення нормативних документів, вивчення соціального замовлення ЗВО України на підготовку майбутніх вихователів ЗДО, здатних творчо мислити, самостійно орієнтуватися в сучасному освітньому просторі, дозволило нам зробити висновок про необхідність дослідження інтегративних характеристик педагогів, включаючи їхню готовність до організації та здійснення дошкільної освіти, адекватної освітнім потребам всіх категорій дітей, особливо з ООП.

Українськими науковцями досліджувалася готовність майбутніх вихователів до економічного виховання дітей (Н. Грама), роботи з неблагополучними сім'ями (Т. Жаровцева), роботи з дезадаптованими дошкільниками (Л. Зданевич); соціально-емоційний розвиток особистості (в дошкільному дитинстві) (О. Кононко); екологічна освіта дошкільників (Н. Лисенко); організація комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей старшого дошкільного віку (І. Луценко); виховання навичок здорового способу життя (В. Нестеренко); музично-педагогічної підготовки (Т. Танько) та інших. Проаналізуємо деякі з них.

Так, готовність вихователя закладу дошкільної освіти до професійної діяльності І. Луценко вважає «цілісним особистісним утворенням, що виступає єдністю особистісного і процесуального аспектів діяльності та в оптимальному співвідношенні поєднує в собі теоретичний і практичний компоненти» (І. Луценко [4, с. 40]).

Н. Грама готовність вихователя до економічного виховання дітей визначає як «професійне новоутворення особистості педагога-вихователя на рівні професійного знання економічних законів, категорій, дидактичних концепцій, методичних умов, що виявляє свою сутність через особливим чином організовану систему способів і технологій, які втілюють концептуальні ідеї, навчально-виховні методики, забезпечують перетворення їх і реалізуються в початково-виховному процесі та визначають рівень одержаної ним сукупності знань із досліджуваного феномену» (Н. Грама [5], с. 45).

Готовність до педагогічної діяльності А. Ліненко визначається як цілісна інтегрована якість особистості, що характеризує її емоційно-когнітивну і вольову мобілізаційність під час включення в діяльність визначеної спрямованості. Ми погоджуємося з думкою А. Ліненко про те, що «готовність не є вродженою, а виникає в результаті певного досвіду людини, що ґрунтується на формуванні її позитивного ставлення до професійної діяльності, усвідомленні мотивів і потреб у ній» [6, с. 36].

Особливий інтерес для нашого дослідження становлять роботи вчених, в яких розглядаються особливості підготовки майбутніх вихователів ЗДО до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти (А. Аніщук, І. Кузава, Н. Суховієнко, В. Шевченко, М. Ярмолюк та ін.); підготовки спеціалістів дошкільного профілю до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (Н. Агаркова, Л. Козак, Н. Кирста, М. Машовець, О. Смотрові та ін.); формування інклюзивної компетентності майбутніх вихователів дошкільних закладів (Г. Косарева, О. Новак та ін.).

І. Кузава, М. Ярмолюк професійну готовність майбутнього вихователя ЗДО до впровадження інклюзивної освіти розглядають «як його інтегральну професійно-особистісну характеристику, що включає не лише теоретичну й практичну готовність до виконання професійних функцій, але й усі суб'єктні якості особистості (активність, самостійність, відповідальність, комунікативність, емоційна гнучкість тощо), які забезпечують її ефективність» [7, с. 76]. Ми погоджуємося з думкою вчених про те, що вихователі, які працюватимуть в умовах інклюзивного освітнього простору, повинні володіти «відповідними предметними, психолого-педагогічними та методичними знаннями, уміннями та навичками з корекційної педагогіки і психології, які забезпечать можливість кваліфікованого навчання та виховання дітей із різним рівнем психофізичного розвитку» [7, с. 76], проте вважаємо, що важливими є також креативність і рефлексія.

На цьому акцентує увагу у своїх дослідженнях О. Мартинчук, яка вважає, що головними умовами формування професійно-особистісної готовності педагога до роботи з дітьми з ООП є: «цілеспрямований розвиток ціннісно-сислової сфери особистості педагога; актуалізація й розвиток якостей, які створюють професійно-особистісну готовність педагога до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами; орієнтація на особистісну індивідуальність кожного вихованця, забезпечення диференційного та індивідуально-творчого

підходу; посилення аксіологічного аспекту в підготовці педагогів до роботи з дітьми, які мають порушення психофізичного розвитку, концентрація їх на морально значущих подіях, долучення до активних видів навчальної діяльності, що спонукають до моральної рефлексії» (О. Мартинчук [8]).

Вагомою в контексті нашого дослідження є думка Н. Кирсти, яка вважає, що готовність педагога ЗДО до роботи з дітьми з ООП потрібно розглядати через професійну і психологічну готовність. На думку вченої, структура професійної готовності має такі складові частини, як: «інформаційна готовність; володіння педагогічними технологіями; знання основ психології та спеціальної педагогіки; знання індивідуальних відмінностей дитини; готовність фахівців використовувати варіативність у процесі виховання; знання індивідуальних особливостей дітей із різними порушеннями; готовність до професійної взаємодії і навчання». У структурі психологічної готовності Н. Кирста виокремлює «емоційне прийняття дітей із різними типами порушень розвитку (прийняття – відторгнення); готовність залучати дітей із різними типами порушень до діяльності; задоволеність власною діяльністю» [9, с. 56].

На психологічній готовності також акцентує увагу О. Касьяненко, зазначаючи, що готовність «має складну динамічну структуру та інтегрує в собі низку психологічних феноменів, які перебувають у тісному взаємозв'язку. Залежно від того, яке функціональне навантаження виконують змістові характеристики цього феномена у процесі професійної діяльності, їх можна співвіднести до певних системних блоків особистісних якостей спеціаліста» (О. Касьяненко [10, с. 51]).

Зауважимо, що, незважаючи на різні підходи до вивчення психологічних аспектів готовності, вчені доходять висновку, що готовність до професійної діяльності як феномен – це складне цілісне утворення психіки людини. Вважаємо, що готовність до інклюзивного навчання як соціальний атиюд є основою формування як професійного мислення та поведінки майбутніх педагогів ЗДО, так і основою їхньої інклюзивної компетентності.

Здійснений аналіз наукової літератури та дисертаційних робіт, у яких досліджуються проблеми формування готовності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти, показав, що, незважаючи на різні підходи до визначення поняття готовності, більшість науковців вважають, що готовність до професійної діяльності зумовлена мотивацією до професійної діяльності (в нашому дослідженні – до здійснення інклюзивного навчання в ЗДО), компонентами готовності до професійної діяльності, програмними результатами навчання, вимогами до професійно важливих якостей майбутніх вихователів та особливостями організації освітнього процесу в конкретному закладі освіти.

Це дало нам змогу дати тлумачення поняття *готовності майбутніх вихователів до інклюзивного навчання* як динамічної, інтегративної психолого-педагогічної підготовки, що проявляється в їхній здатності до індивідуального і диференційованого розвитку, мобілізації спеціальних знань, умінь та навичок реалізації інклюзивної освіти, активній професійній позиції та сформованій потребі здійснювати професійну діяльність щодо повноцінного навчання і виховання дітей відповідно до їхніх можливостей в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Висновки. Нині нова генерація вихователів має бути готовою до побудови освітнього простору в закладах дошкільної освіти на основі особистісно-діяльнісного, діалогічного, синектичного, синергетичного, інтегративного, акмеологічного, культурологічного та антропософійного підходів. Це завбачує сформованість гуманістичних цінностей у майбутніх педагогів ЗДО (любов та повага до дітей; вміння визнавати їхню людську гідність; будувати відносини на засадах партнерства; потреба і здатність надавати кваліфіковану допомогу в їхньому особистісному розвитку, пропагувати культуру демократії; готовність до створення нових цінностей і прийняття творчих рішень тощо), особистісної зрілості, дитиноцентрованості, готовності до інноваційної педагогічної діяльності, а також практичних умінь створювати відповідне означеним цінностям універсальне освітнє середовище, в тому числі інклюзивно спрямоване.

Аналіз психологічної і педагогічної літератури дозволив нам дійти висновку, що питання формування готовності майбутніх педагогів ЗДО до інклюзивного навчання досліджені недостатньо, та окреслити низку проблемних питань.

По перше, вивчення навчальних планів і програм підготовки бакалаврів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» показало, що інклюзивна педагогіка не представлена як окрема дисципліна, також у програмі педагогічної практики не враховано особливості роботи в інклюзивних групах. Складність вирішення цього питання зумовлена також недостатньою розробленістю у ЗВО методики професійної підготовки майбутніх вихователів до інклюзивного навчання дітей дошкільного віку як значущого компонента формування їхньої готовності до професійної діяльності у ЗДО. Вважаємо за доцільне включити до програми підготовки дисципліни, пов'язані з використанням інноваційних технологій, корекційно-розвивальних завдань, що сприятиме формуванню конативних здібностей майбутніх вихователів, формуванню в них навичок самостійного формування інклюзивних освітніх програм задля забезпечення кожній дитині з ООП з раннього віку доступної та сприятливої для її нозології форми інтеграції.

По друге, проведене анкетування вихователів-практиків показало, що вони відчують значні труднощі в організації та здійсненні інклюзивної освіти дітей. Значна частина з них відчуває гостру потребу у вивченні психологічних та педагогічних особливостей роботи з дітьми з різними нозологіями, вивченні основ дефектології та корекційного навчання, вікових, статевих, міжособистісних та індивідуальних особливостей дітей з ООП.

Подальші наукові пошуки можуть бути пов'язані з розробленням та проведенням різноманітних тренінгів, воркшопів та інших заходів задля надання спеціалізованої комплексної пропедевтичної теоретичної і практичної допомоги фахівців із корекційної педагогіки, логопедії, спеціальної і педагогічної психології та інших вузькоспеціалізованих фахівців, що забезпечить підготовку майбутніх педагогів ЗДО, які орієнтуються в особливостях роботи в інклюзивному освітньому середовищі, готові і здатні застосовувати індивідуальний підхід до навчання дітей із різними можливостями і враховувати цю різноманітність у педагогічному підході до кожної окремої дитини.

Використана література:

1. Стандарт вищої освіти України підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти – бакалавра – з галузі знань 01 «Освіта» спеціальності 012 «Дошкільна освіта». К., 2017. 38 с.
2. Косарева Г. Підготовка майбутніх вихователів до впровадження інклюзивних форм навчання в освітню практику. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти* : зб. наук. пр. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. 2014. Вип. 9(52). С. 87–90. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2014_9_29. (дата звернення: 20.09.2021).
3. Шевченко Л.С. *Підготовка майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності* : моногр. Вінниця : ТОВ «Друк плюс», 2018. 392 с.
4. Луценко І.О. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх вихователів до організації комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей старшого дошкільного віку : автореф. дис... доктора пед. наук. Київ, 2013. 40 с.
5. Грама Н.Г. Теоретико-методичні засади фахової підготовки педагога-вихователя дошкільного закладу до економічного виховання дітей : автореф. дис... доктора пед. наук. Харків, 2004. 45 с.
6. Ліненко А.Ф. *Педагогічна діяльність і готовність до неї* : моногр. Одеса ОКФА, 1995. 80 с.
7. Кузава І., Ярмолюк М. Формування професійної готовності майбутніх вихователів до впровадження інклюзивної освіти. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Розділ IV. Спеціальна педагогіка та соціальна робота*. 2 (304), Т.2. 2016. С. 75–81.
8. Мартинчук О.В. Підготовка майбутніх педагогів до професійної діяльності в умовах іклюдивної освіти. URL: http://www.psyh.kiev.ua/Мартинчук_О.В._Підготовка_майбутніх_педагогів_до_професійної_діяльності_в_умовах_іклюдивної_освіти (дата звернення: 20.09.2021).
9. Кирста Н. Підготовка спеціалістів дошкільного профілю до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. *Освітній простір України*. Івано-Франківськ, 2015. № 6. С. 54–56.
10. Касьяненко О.М. Формування готовності майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку в умовах інклюзії: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Мукачівський держ. ун-т. Мукачєво, 2018. 240 с.

References:

1. Standart vyshchoi osvity Ukrainy pidhotovky zdobuvachiv pershoho rivnia vyshchoi osvity – bakalavra – z haluzi znan 01 «Osvita» spetsialnosti 012 «Doshkilna osvita». [The standard of higher education of Ukraine of preparation of applicants of the first level of higher education – bachelor – in the field of knowledge 01 "Education" of a specialty 012 "Preschool education"] K., 2017. 38 s. [in Ukrainian]
2. Kosareva H. Pidhotovka maibutnix vykhovateliv do vprovadzhennia inkluzyvnykh form navchannia v osvitu praktyku. [Preparation of future educators for the introduction of inclusive forms of education in educational practice]. *Onovlennia zmistu, form ta metodiv navchannia i vykhovannia v zakladakh osvity* : zb. nauk. pr. Naukovi zapysky Rivnenskoho derzhavnogo humanitarnoho universytetu. 2014. Vyp. 9(52). S. 87–90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2014_9_29. (data zvernennia: 20.09.2021).
3. Shevchenko L.S. (2018) Pidhotovka maibutnix uchyteliv tekhnolohii do innovatsiinoi pedahohichnoi diialnosti [Preparation of future teachers of technology for innovative pedagogical activities] : monohr. Vinnytsia : TOV «Druk plus». 392 s. [in Ukrainian]
4. Lutsenko I.O. (2013) Teoretyko-metodychni zasady pidhotovky maibutnix vykhovateliv do orhanizatsii komunikativno-movlennievoi diialnosti ditei starshoho doshkilnoho viku viku [Theoretical and methodical bases of preparation of future educators for the organization of communicative-speech activity of children of senior preschool age] : avtoref. dys... doktora ped. nauk. Kyiv. 40 s. [in Ukrainian]
5. Hrama N.H. (2004) Teoretyko-metodychni zasady fakhovoi pidhotovky pedahoha- vykhovatelja doshkilnoho zakladu do ekonomichnoho vykhovannia ditei [Theoretical and methodological principles of professional training of a teacher-educator of a preschool institution for economic education of children]: avtoref. dys... doktora ped. nauk. Kharkiv. 45 s. [in Ukrainian]
6. Linenko A.F. (1995) Pedahohichna diialnist i hotovnist do nei [Pedagogical activity and readiness for it] : monohr. Odesa OKFA. 80 s. [in Ukrainian]
7. Kuzava I., Yarmoliuk M. (2016) Formuvannia profesiinoi hotovnosti maibutnix vykhovateliv do vprovadzhennia inkluzyvnoi osvity. Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky [Formation of professional readiness of future educators for the implementation of inclusive education]. *Rozdil IV. Spetsialna pedahohika ta sotsialna robota*. 2 (304), T.2. S. 75-81. [in Ukrainian]
8. Martynchuk O.V. Pidhotovka maibutnix pedahohiv do profesiinoi diialnosti v umovakh ikliuzyvnoi osvity [Preparation of future teachers for professional activity in the conditions of inclusive education]. URL: http://www.psyh.kiev.ua/Мартинчук_О.В._Підготовка_майбутніх_педагогів_до_професійної_діяльності_в_умовах_іклюдивної_освіти (data zvernennia: 20.09.2021).
9. Kyrsta N. (2015) Pidhotovka spetsialistiv doshkilnoho profilju do roboty z ditmy z osoblyvymy osvitnimy potrebamy [Training of preschool specialists to work with children with special educational needs]. *Osvitnii prostir Ukrainy*. Ivano-Frankivsk. № 6. S. 54–56. [in Ukrainian]
10. Kasianenko O.M. (2018) Formuvannia hotovnosti maibutnix vykhovateliv do roboty z ditmy doshkilnoho viku v umovakh inkluzii [Formation of readiness of future educators to work with preschool children in the conditions of inclusion]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. Mukachivskiy derzh. un-t. Mukachevo. 240 s. [in Ukrainian]

Sorochan M. P. The readiness of future educators for inclusive education as a result of professional training

The possibility of introducing inclusive education, ensuring the adaptability of the educational environment and the quality of the educational process, are directly determined by the training (formation of readiness) of future teachers of preschool education to work in new conditions.

The article analyzes the research of Ukrainian and foreign scientists whose focus is on the personality of teachers who are prepared to implement the ideas of inclusive education, physical, emotional, intellectual development of children with special educational needs and able to work in an inclusive educational environment.

The interpretation of the concept of readiness of future educators for inclusive education as a dynamic, integrative psychological pedagogical training, which is manifested in their ability to individual and differentiated development, mobilization of special knowledge, skills and abilities to implement inclusive education, active professional position and the need for professional activity, full-fledged education and upbringing of children in accordance with their capabilities in an inclusive educational environment.

A number of problematic issues are outlined and ways to solve them are suggested. It is concluded that the readiness of future educators for inclusive education of children in preschool education will be formed at the highest level, taking into account the uniqueness and specifics of work in an inclusive educational environment in the process of learning in higher education. Emphasis is placed on the need to study the integrative characteristics of teachers, including their readiness to organize and implement inclusive preschool education, adequate to the educational needs of all categories of children, especially those with special educational needs.

Further scientific research may be associated with the development and conduct of various trainings, workshops, etc. measures to provide specialized comprehensive propaedeutic theoretical and practical assistance to specialists in correctional pedagogy, speech therapy, special and pedagogical psychology, etc. highly specialized specialists who will provide training for future educators who are oriented to work in an inclusive educational environment, ready and able to apply an individual and differentiated approach to teaching children with different abilities and take into account this diversity in the pedagogical approach to each child.

Key words: *readiness, future educators, inclusive education, inclusive educational environment, children with special educational needs.*

УДК 377.3

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.84.2.18>

Соснова М. А.

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

У статті проаналізовано використання сучасних педагогічних технологій навчання, що ґрунтуються на використанні інформаційно-комунікаційних технологій. Модернізація педагогічної освіти сьогодні пов'язується саме із запровадженням різних видів мережевих систем, які дають змогу об'єднувати інформаційні ресурси, створювати освітній простір, що сприяє розвитку конкурентоспроможності педагогічних працівників. Зазначається, що застосування сучасних інформаційних технологій дає можливість створення якісного нового інформаційного освітнього середовища, середовища без кордонів із можливістю побудови системи електронного навчання.

У статті акцентується увага на тому, що комп'ютер є універсальним засобом навчання та дозволяє формувати у здобувачів освіти знання, вміння і навички, розвивати особистість здобувача освіти, задовольняти її пізнавальні інтереси. Використання інформаційних технологій у закладах освіти змінює роль викладача та здобувачів освіти та їх відносини.

Кожен здобувач освіти дотримується індивідуальної траєкторії навчання, зі своїм, саме йому необхідним рівнем допомоги, темпом роботи, з відповідним обсягом матеріалу. Через індивідуалізацію навчання за допомогою інформаційних технологій здійснюється перехід до диференціації. Також у разі ефективного використання інформаційних технологій відбуваються зміни у системі мотивації здобувачів освіти.

У статті зазначається, що впровадження в освітній процес сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, створення інформаційно-освітнього середовища надає можливість впровадити електронне, мобільне навчання та здійснювати навчання дорослих за змішаною моделлю. Це відкриває широкі можливості навчання протягом усього життя.

Ключові слова: *сучасні педагогічні технології, педагогічні інновації, фундаменталізація навчання, інформаційно-комунікаційні технології, інтеграція вищої освіти, професійна підготовка.*

Серед нових напрямів у дидактиці та методиці навчання здобувачів вищої освіти на особливу увагу заслуговує проблема застосування ефективних освітніх технологій. Велика кількість наукових досліджень, спеціальних періодичних видань, полеміка навколо цієї проблеми свідчать про те, що цей напрям досліджень являє собою галузь сучасної дидактики, що інтенсивно розвивається.

Сучасний рівень розвитку суспільства вимагає високоосвічених фахівців, людей творчих, здатних до вільного мислення. Це ставить перед сучасною педагогікою завдання знайти способи формування